

ІНФОРМАТИЗАЦІЯ АРХІВУ ЯК СОЦІАЛЬНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ СТРУКТУРИ

Розглянуто основні напрями інформатизації архівної справи в Україні та її вплив на розвиток архіву як соціально-комунікаційної структури. Запропоновано для використання новий термін — архівокомунікологія.

Ключові слова: архів, соціальні комунікації, соціально-комунікаційна структура, інформатизація, архівна справа, архівокомунікологія.

Рассмотрены основные направления информатизации архивного дела в Украине и ее влияние на развитие архива как социально-коммуникационной структуры. Предложен для использования новый термин — архивокоммуникология.

Ключевые слова: архив, социальные коммуникации, социально-коммуникационная структура, информатизация, архивное дело, архивокоммуникология.

The separate basic directions of information of archival cases in Ukraine and its influence on archive development as socially-communication structure are considered. The new term — archivecommunicologie is offered for use.

Key words: archive, social communications, socially-communication structure, information, archival business, archivecommunicologie.

На сучасному етапі розвитку людської цивілізації, в епоху глобалізації та нових «викликів», які постають у реаліях сьогодення, помітне місце посідає інформатизація як всеохоплюючий процес сучасного соціально-комунікаційного середовища.

Проблему інформатизації архівної справи в Україні загалом та її окремі аспекти досліджував проф. Г. В. Боряк [5], окремий розділ із одноіменною назвою фундаментально окреслений членом-кореспондентом Національної академії наук України Л. А. Дубровіною в підручникові «Архівознавство» [3, С. 235-250]. Разом з С. М. Кіржаєвим, Л. А. Дубровіною розглядала структуру і зразки автоматизованого опису архівного фонду для Національного зведеного банку даних [9], автоматизовані інформаційно-пошукові системи архіву вивчав І. М. Кисельов [13], також у серії «Проблеми едиційної та камеральної археографії: історія, теорія, методика» в 1995 р. вийшов друком випуск, присвячений стану та перспективам розвитку інформатизації архівної справи в Україні [15], поточний стан речей у галузі інформатизації та розвитку електронних технологій викладений у доповіді Голови Державного комітету архівів України (Держкомархіву) О. П. Гінзбург [8].

Термін «інформатизація» визначено в статті першій «Основні терміни та поняття» Закону України «Про Національну програму інформатизації» [22]: «інформатизація — сукупність взаємопов'язаних організаційних, правових, політичних, соціально-економічних, науково-

технічних, виробничих процесів, що спрямовані на створення умов для задоволення інформаційних потреб громадян та суспільства на основі створення, розвитку і використання інформаційних систем, мереж, ресурсів та інформаційних технологій, які побудовані на основі застосування сучасної обчислювальної та комунікаційної техніки» [22]. Інформатизація є основою переходу до інформаційного суспільства [11, с. 102]. Визначення ролі і місця цього процесу в діяльності архіву як соціально-комунікаційної структури інформаційної ери є достатньо актуальним, зважаючи на останні тенденції розвитку архівної справи як у нашій країні, так і в міжнародному просторі.

Мета статті — спроба визначити роль і місце інформатизації в діяльності архіву як сучасної соціально-комунікаційної структури.

У сучасних умовах розвитку процесу інформатизації для архіву як соціально-комунікаційної структури одним з головних, основоположних напрямів діяльності є повне й оперативне задоволення потреб суспільства в соціально значущій ретроспективній документній інформації через надання інформаційних послуг та інформаційних продуктів (продукції). Як відомо, «інформаційна послуга — дії суб'єктів щодо забезпечення споживачів інформаційними продуктами» [22]; «інформаційний продукт (продукція) — документована інформація, яка підготовлена і призначена для задоволення потреб користувачів» [22]. Інформаційні послуги в задоволенні потреб споживачів у соціально значущій ретроспективній документній інформації архів задовольняє на основі «інформаційного ресурсу», який Закон України «Про Національну програму інформатизації» визначає як «сукупність документів у інформаційних системах (бібліотеках, архівах, банках даних тощо)» [22]. Інформаційним ресурсом архівів України є Національний архівний фонд — скарбниця соціальної пам'яті, культурної та національної ідентичності українського народу в загальносвітовому вимірі. Національний архівний фонд — сукупність архівних документів, які зберігаються в Україні або відповідно до міжнародних угод підлягають передачі Україні, відображають історію духовного і матеріального життя українського й інших народів, мають культурну цінність, є надбанням української нації, визнані такими відповідною експертизою і зареєстровані в передбаченому законом порядку [6, с. 11].

Інформатизацією архівної справи є комплексна система організаційних, науково-методичних і технологічних заходів, що забезпечують розробку на єдиних методологічних та методичних засадах взаємопов'язаних інформаційних технологій у галузі архівної справи, створення мережі локальних і централізованих баз даних, формування національної архівної інформаційної системи [3, с. 235].

Інформатизація архівної справи також спрямована на вдосконалення управління системою архівних установ, вироблення перспективних напрямів інноваційного розвитку архівної справи, інтенсифікацію соціальної та наукової комунікації, забезпечення широких зв'язків архів-

них установ та споживачів архівної інформації, налагодження співпраці з Інтернет-сайтами історичного й архівознавчого профілю та ін.

Засобом реалізації інформатизації є комп'ютеризація, яка забезпечує лише одну ланку — програмно-технологічне і матеріально-технічне забезпечення технологічних процесів завдяки обчислювальній техніці, інформаційним системам та базам даних [3, с. 236].

Окреслимо окремі напрями інформатизації архівної справи в Україні та спробуємо визначити її вплив на розвиток архіву як соціально-комунікаційної структури. Інтернет як світова мережа та глобальний соціально-комунікаційний простір значною мірою змінив діяльність архівних служб світу, що, у свою чергу, не могло не позначитися на діяльності архівних установ. За спостереженнями фахівців, у світі переважно на одного дослідника в читальному залі архіву припадає сто відвідувачів в Інтернеті [5, с. 9].

Історія інформатизації архівної справи в Україні налічує понад 20 років. Значним етапом у розробці теоретико-методологічних засад інформатизації архівної справи в Україні стала Державна програма «Національна архівна інформаційна система (НАІС) «Архівна та рукописна україніка». Її розробка розпочалася в 1992 р. з метою створення єдиної інформаційної системи, що поєднала б облікові та науково-пошукові функції на всі архівні фонди, що зберігають документи українського походження і про Україну в архівах світу. НАІС можна розглядати як кумулятивну базу внутрішньосистемного рівня комунікації на міжнародному рівні між архівними установами України, з одного боку, та архівними службами світу — з іншого. Архівною українікою в історичній науці прийнято називати сукупність архівних документів, пов'язаних з Україною, що зберігаються за її межами. Вона має значний інформаційний потенціал для використання, а максимальне залучення її до сучасного соціально-комунікаційного середовища є завданням загальнодержавного рівня.

Достатньо успішним практичним кроком інформатизації архівної справи можна вважати пілотний проект — створення діючої моделі архівної інформаційної системи на базі Центрального фондового каталогу (1992 — 1994 рр.). Наступним значним проектом інституційного рівня стала «АрхеобібліоБаза» (АББ), яку успішно реалізувала П. Грімстед у Російській Федерації по зібраннях Москви і Санкт-Петербурга [4]. На жаль, український варіант її проекту (1992 — 1996 рр.) був менш успішним.

Із середини — другої половини 1990-х рр. починається новий етап інформатизації архівної справи в Україні, що характеризується стрімким процесом так званої «стихийної» автоматизації регіональних і деяких центральних архівів. Об'єктом комп'ютеризації було обрано окремі організаційно-управлінські та технологічні процеси (комплектування, облік, зберігання, використання) і довідковий апарат (описи, покажчики, каталоги).

Початком процесу системної інформатизації архівної справи в Україні можна вважати створення у 2000 р. Центру інформаційних технологій Державного комітету архівів України (Держкомархів) і відкриттям 24 грудня 2000 р. його офіційного Інтернет-сайта. Цей канал соціально-комунікаційної діяльності Держкомархіву зокрема і системи архівних установ України в цілому, згідно з офіційною інформацією Інтернет-сайта, щороку відвідує понад 849 тис. віртуальних користувачів, або понад 2 300 щодня (!) [2].

В епоху глобалізації та інформатизації архівної справи в нашій державі важливого значення набувають процеси електронної комунікації в архівній сфері, що впливають на трансформаційні процеси функціонування архіву в сучасному соціально-комунікаційному середовищі. Електронна комунікація базується на супутниковому радіозв'язку, мікроелектронній та комп'ютерній техніці, оптичних засобах запису. Нині важливим завданням є створення на внутрішньосистемному та зовнішньосистемному рівнях взаємодії галузевої інформаційно-комунікаційної та інформаційно-аналітичної системи архівів України. Державною програмою розвитку архівної справи на 2006-2010 рр. [20] передбачено створення галузевої інформаційної системи. На офіційному Інтернет-сайті Держкомархіву України [1] розміщена презентація начальника відділу інформаційних технологій (ІТ) Ю. І. Забенько «Побудова галузевої інформаційної системи» [10]. Ця галузева інформаційна система, згідно з метою створення та подальшої перспективи діяльності, передбачає:

- запровадження сучасних захищених інформаційних систем у кожній установі галузі;
- *побудову об'єднаної інформаційно-комунікаційної системи* [курсив мій. — М.В.];
- впровадження технології та обладнання для поцифрування й надійного зберігання інформації;
- створення галузевої інформаційно-пошукової системи [10].

Галузева інформаційна система розрахована на внутрішньосистемний рівень взаємодії архівних установ України.

Велике значення в роботі архіву як соціально-комунікаційної структури належить тематичним базам. Сумарний обсяг цих баз — близько 1,5 млн записів [5, С. 16]. Бази даних значною мірою розраховані на зовнішньосистемний рівень взаємодії архіву із суспільством. За тематикою вони охоплюють найактуальніші, запитувані та суспільно значущі фонди в сучасному соціально-комунікаційному середовищі, які реалізують виконання запитів соціально-правового характеру. Це бази даних на громадян, які були вивезені на примусові роботи до Німеччини під час Другої світової війни, репресованих та «розкуркулених», тих людей, які загинули на території тієї або іншої області під час воєнних дій, тих, хто проживав на окупованій території та ін. Також значний інтерес для громадян і користувачів ретроспективної документної інформації становлять тематичні бази, що являють собою результати опрацювання

метричних книг та дозволяють оперативніше проводити пошуки генеалогічного спрямування.

Одним з прикладів налагодження функціонування архіву як соціально-комунікаційної структури в електронному середовищі постає Галузевий державний архів Служби безпеки України (СБУ). 2 жовтня 2008 р. при ньому розпочав роботу Відкритий електронний архів (Інформаційно-довідковий зал), першочергове завдання якого — спрощення доступу та використання документів з Архіву СБУ. База даних відкритого електронного архіву складається з п'яти компонентів:

- документи;
- фотоархів;
- наукові видання;
- виставки та презентації;
- матеріали засобів масової інформації (ЗМІ) [25].

Електронна база даних має таку тематичну структуру: українська державність 1917-1922 рр.; антибільшовицька боротьба 1917-1930 р.; матеріали різних антирадянських організацій; репресії проти церков, національних громад, різних соціальних груп; діяльність Комітету державної безпеки (КДБ) за кордоном. Кожна тема має підрозділи — накази, інструкції, персоналії, звіти. Відкритий електронний архів розсекречених документів нині налічує понад 16 тисяч електронних копій та понад 2 тис. фото [14]. Важливими аспектами діяльності Галузевого державного архіву СБУ як соціально-комунікаційної структури є внутрішньосистемна та міжсистемна взаємодія з іншими архівами, організаціями й особами, що володіють архівними документами зазначеної тематики для щоденного оновлення електронної бази даних. Також ознайомитися з вищезначеними архівними документами можна через електронну базу даних у кожному обласному центрі в спеціально створених для цього інформаційно-довідкових залах СБУ.

Процеси інформатизації архівної справи в Україні та розвиток інформаційно-комунікаційних технологій сприяли стрімкому накопиченню документних ресурсів на електронних цифрових носіях. У нашій державі процес зберігання та всебічного системного використання в сучасному соціально-комунікаційному середовищі електронної спадщини регулюється такими нормативно-правовими документами: Законом України «Про електронні документи та електронний документообіг» [19], «Про електронний цифровий підпис» [18], наказом Держкомархіву України «Порядок зберігання електронних документів в архівних установах» [16], Законом України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки» [23], розпорядженням Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції Державної цільової національно-культурної програми створення єдиної інформаційної бібліотечної системи «Бібліотека-XXI» [24].

У 2007 р. створено Центральний державний електронний архів України (ЦДЕА України). Серед основних функцій цього архіву як складової

системи соціальних комунікацій можна виокремити такі: координація діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, незалежно від форми власності в галузі електронного діловодства, впровадження інформаційно-комунікаційних технологій [курсив мій. — М.В.], електронного документообігу, електронного цифрового підпису, зберігання та використання інформації.

Важливе значення в діяльності архіву як соціально-комунікаційної структури в епоху інформатизації архівної справи в Україні відіграють виставки архівних документів, які функціонують у мережі Інтернет у режимі on-line. Виставки, як важливий напрям PR-технологій архіву в сучасному соціально-комунікаційному середовищі, розраховані на всі три види взаємодії з оточуючим середовищем: зовнішньосистемним, внутрішньосистемним та міжсистемним. Узагалі, в цьому напрямі діяльності архівам слід максимально використовувати сучасні новітні здобутки в царині інформаційного менеджменту та маркетингу.

На Інтернет-сайті Держкомархіву України розташовані постійно діючі документальні виставки on-line, які класифікуються за такими рубриками: автограф української історії, голодомор, історія державності, радянський тоталітаризм, вибори, персоналії, Друга світова війна, Чорнобиль, пам'ятні дати, катастрофи в архівах, різне, документальні виставки on-line регіональних архівів, бібліографічні виставки Фонду Президентів України [7]. Для зручності користування соціально значущою ретроспективною документною інформацією на Інтернет-сайті Держкомархіву України розміщено тематичний покажчик виставок та окремих розділів.

Важливим елементом взаємодії з громадськістю за допомогою інформаційних технологій є Інтернет-приймальня Держкомархіву України [12]. Завдяки їй налагоджується зворотний зв'язок в електронній формі зі споживачами ретроспективної документної інформації з таких основних питань: запитів соціально-правової спрямованості (розшуку документів про трудовий стаж та розмір заробітної плати, отримання державних нагород та відзнак, підтвердження депутатського стажу, право власності на нерухоме майно, участі в бойових діях у складі груп радянських військ, що діяли на території іноземних держав тощо), генеалогічних, тематичних запитів, запитів про отримання інформації про місце зберігання документів ліквідованих підприємств, установ, організацій, щодо підтвердження стажу роботи на державній службі та ін.

Окремо нагадаємо про грид-технології (система обчислювального Інтернету) та їх використання в гуманітарній та соціально-комунікативній сферах. Кабінет Міністрів України 23 вересня 2009 р. затвердив Постанову №1020 «Про затвердження Державної цільової науково-технічної програми впровадження і застосування грид-технологій на 2009-2013 роки» [21]. Упровадження новітніх інформаційних технологій, зокрема грид-технологій, у науку, промисловість, фінансову, соціальну та гуманітарну сфери в Європейському Союзі за останнє десятиріччя істотно

випереджає розвиток Інтернету. Грід-технології надають можливість виконувати великі за обсягом обчислення. Постанова Кабінету Міністрів України передбачає створення багаторівневої міжвідомчої грід-мережі з елементами централізованого управління, що дозволить зважати на галузеві й регіональні інтереси під час створення національної грід-інфраструктури і забезпечити її інтеграцію до європейської та світової грід-інфраструктури. Достатньо великі за обсягом обчислення проводять і архівні установи: облік документів Національного архівного фонду, приймання документів через експертизу їх цінності, на зберігання до архівних установ та ін. Упевнений, що впровадження і широке застосування грід-технологій, прискорить процес інформатизації архівної справи.

22 червня 2010 р. відбувся брифінг та пряма телефонна лінія Кабінету Міністрів України за участі Голови Держкомархіву України О. П. Гінзбург та першого заступника Голови Держкомархіву України, відомим ученим проф. І. Б. Матяш. Серед пріоритетних питань державної політики у сфері архівної справи та діловодства належне місце відводилося і питанням розвитку інформатизації. Було зазначено, що для адекватного реагування на виклики часу в цифрову еру державні архівні установи потребують забезпечення їх сучасними технічними засобами, комп'ютерним обладнанням, відповідним програмним забезпеченням, новими інформаційними технологіями. Неусвідомлення пріоритетності розвитку інформаційних технологій може залишити архівну систему України на маргінезі світового наукового розвитку [17].

Звичайно, здобутки в галузі інформатизації архівної справи суттєві, особливо зважаючи на реалії недостатнього фінансування. Водночас Голова Держкомархіву України О. П. Гінзбург у своїй доповіді «Про підсумки роботи архівних установ України за 2009 рік та завдання на 2010 рік» [8] вказує на існуючі проблеми в царині розвитку електронних технологій та процесах інформатизації архівної справи в Україні. Вона зазначає, що «...жодним чином не можна вважати задовільними темпи нарощування комп'ютерного обладнання та серверних потужностей державних архівів» [8, с. 17]. Серед основних проблем розвитку електронних технологій у державних архівах О. П. Гінзбург виокремлює такі: недостатня кількість серверів, які є ключовим елементом впровадження сучасних технологій обробки інформації та автоматизації архівних процесів; відсутність у переважній більшості державних архівів (за винятком Центрального державного історичного архіву в м. Києві та Центрального державного кінофотофоноархіву ім. Г. С. Пшеничного) централізованих сховищ даних для зберігання отриманих цифрових зображень; відсутність у переважній більшості архівних установ власних веб-сайтів та ін. Занепокоєння викликає також той факт, що за минулий рік (2009) в архівних установах не було створено жодного підрозділу з інформаційних технологій [8, С. 17-18]. Ці проблеми потребують якнайшвидшого вирішення, оскільки вони гальмують розвиток архівної

справи загалом і діяльність архівів як центрів соціальної та наукової комунікації.

Процес створення сучасного інформаційного простору України неможливий без подальшого поглибленого застосування новітніх інформаційних технологій. Архівна справа як один з головних осередків збереження народної пам'яті не залишається осторонь цих процесів. У сучасних умовах постійно зростає суспільна потреба в документній інформації, неухильно збільшується кількість її споживачів, урізноманітнюються форми і засоби поширення архівної інформації, удосконалюються її технічні можливості. Актуальною залишається проблема розробки цільової комплексної програми соціально-наукової та електронної комунікації в мережі архівних установ України. Лише за умови комплексного підходу до процесу інформатизації архівної галузі в контексті розвитку соціальної комунікації можливе перетворення системи архівних установ на постачальника інформації для аналітичних центрів державного управління. На сучасному етапі розвитку архівної думки в царині досліджень архіву як соціально-комунікаційної структури можна з великою мірою обережності говорити про поступове складання архівокомунікології як напряму в архівній науці, який вивчає, досліджує, аналізує діяльність, місце, роль, функції, сучасний стан і перспективи розвитку архіву в системі соціальних комунікацій. Певною мірою архів можна розглядати як середовище соціальної комунікації засобами ретроспективної документної спадщини, через які здійснюється «спілкування» з минулим крізь час і простір. У цих напрямках полягає актуальність подальших досліджень.

Таким чином, інформатизація архівної справи відіграє непересічну роль у діяльності архіву як структури системи соціальних комунікацій. Відкритість архіву, прозорість і неупередженість його діяльності, всебічне та системне використання соціально значущої ретроспективної документної інформації, взаємодія з іншими підсистемами соціальних комунікацій (бібліотеки, музеї, засоби масової інформації та ін.), обмін інформацією на державному і міжнародному рівнях є показником розвитку демократії, побудови громадянського правового відкритого суспільства. Процеси інформатизації архіву як соціально-комунікаційної структури дозволять Україні інтенсивніше рухатися вперед до єдиного світового інформаційно-комунікаційного простору.

Список літератури

1. Архіви України. Офіційний веб-сайт Державного комітету архівів України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.archives.gov.ua>. — Назва з екрану.
2. Архіви у цифрах, фактах [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.archives.gov.ua/Archives/Archivy-Ukr.php>. — Назва з екрану.
3. Архівознавство : підруч. для студ. іст. ф-тів вищ. навч. закладів України / за заг. ред. Я. С. Калакури та І. Б. Матяш. — К. : Видавн. дім «КМ Академія», 2002. — 356 с.

4. Архивы России. Москва и Санкт-Петербург: справ.-обозрение и библиогр. указ. / Федер. арх. служба России (Росархив), Гос. публич. ист. б.-ка РФ (ГПИБ), С.-Петерб. фил. арх. РАН (СПбФ АРАН), Ист.-арх. ин-т Рос. гос. гуманитар. ун-та (ИИАИ РГГУ) ; гл. ред.: В. П. Козлов, П. К. Гримстед ; отв. сост. Л. В. Репуло. — Рус. изд. — М. : Археогр. центр, 1997. — 1070 с.
5. Боряк Г. В. Десять років інформатизації архівної справи в Україні: проблеми, здобутки, перспективи / Г. В. Боряк // Архівознавство. Археографія. Джерелознавство : міжвід. зб. наук. пр. — 2002. — Вип. 5: Архіви — складова інформаційних ресурсів суспільства. — С. 9-18.
6. Діловодство й архівна справа. Терміни та визначення понять: ДСТУ 2732:2004 / розроб.: О. Загорєцька, Л. Драгомірова, Л. Кузнєцова, С. Кулешов та ін. — К. : Держспоживстандарт України, 2005. — 32 с.
7. Документальні виставки on-line [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.archives.gov.ua/Sections/person.php>. — Назва з екрану.
8. Доповідь Голови Державного комітету архівів України О. П. Гінзбург Про підсумки роботи архівних установ України за 2009 рік та завдання на 2010 рік / О. П. Гінзбург // Архіви України. — 2010. — №1 (267). — С. 7-24.
9. Дубровіна Л. А. Структура і зразки автоматизованого опису архівного фонду для Національного зведеного банку даних / Л. А. Дубровіна, С.М. Кіржаєв // Архівна та рукописна Україніка. — К. : Ін-т укр. археографії, 1992. — С. 70-91.
10. Електронні документи, електронні архіви. Презентація «Побудова галузевої інформаційної системи» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.archives.gov.ua/Electronic/index.php>. — Назва з екрану.
11. Ильганаева В. А. Социальные коммуникации (теория, методология, действительность) : словарь-справоч. / авт.-сост. В. А. Ильганаева. — Х. : КП «Городская типография», 2009. — 392 с.
12. Інтернет-приймальня Державного комітету архівів України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.archives.gov.ua/e-reception.php>. — Назва з екрану.
13. Кисельов І. М. Про автоматизовану інформаційно-пошукову систему архіву / І. М. Кисельов // Студії з архівної справи та документознавства. — 1997. — Т.2. — С. 29-32.
14. Музиченко Я. Архів без секретів / Я. Музиченко // Україна молода. — 2009. — 30 грудня. — С. 6.
15. Національна архівна інформаційна система «Архівна та рукописна Україніка» і комп'ютеризація архівної справи в Україні: Сучасний стан та перспективи / НАН України. Ін-т укр. археографії ім. М. С. Грушевського, ЦНБ ім. В. І. Вернадського ; ГАУ України при Кабінеті Міністрів України. УДНДІАСД. — К., 1995. — 308 с.
16. Порядок зберігання електронних документів в архівних установах : Наказ Державного комітету архівів України №49 від 25 квітня 2005 року, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 7 червня 2005 року за №627/10907 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.archives.gov.ua/Law-base/Regulations/index.php?order-2005-49>. — Назва з екрану.

17. Пріоритетні питання державної політики у сфері архівної справи та діловодства [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.archives.gov.ua/News/22_06_2010_pytannya.php. — Назва з екрану.
18. Про електронний цифровий підпис : Закон України №852-V від 22 травня 2003 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.archives.gov.ua/Law-base/Laws/index.php?2003-852-4>. — Назва з екрану.
19. Про електронні документи та електронний документообіг : Закон України №851-IV від 22 травня 2003 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.archives.gov.ua/Law-base/Laws/index.php?2003-851-4>. — Назва з екрану.
20. Про затвердження Державної програми розвитку архівної справи на 2006 — 2010 роки : Постанова Кабінету Міністрів України №92 від 1 лютого 2006 року // Офіц. вісн. України. — 2006. — №5. — С.81-83.
21. Про затвердження Державної цільової науково-технічної програми впровадження і застосування грид-технологій на 2009 — 2013 роки : Постанова Кабінету Міністрів України №1020 від 23 вересня 2009 року // Уряд кур'єр. — 2009. — 14 жовтня. — С.9.
22. Про Національну програму інформатизації : Закон України №74/98-ВР від 04.02.1998 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/document%5C1542964%5Czakon1.htm>. — Назва з екрану.
23. Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки:Закон України №537-V від 9 січня 2007 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=537-16>. — Назва з екрану.
24. Про схвалення Концепції Державної цільової національно-культурної програми створення єдиної інформаційної бібліотечної системи «Бібліотека-XXI» : розпорядження Кабінету Міністрів України № 1579-р від 23 грудня 2009 року // Уряд. кур'єр. — 2010. — 6 січня. — С.16.
25. СБУ оновлюватиме відкритий електронний архів шоденно [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://ura.in.ua/book/?p=205>. — Назва з екрану.

Надійшла до редколегії 10.06.2010 р.

УДК 022/023

В. П. ЖУКОВА

ВПЛИВ ЧИННИКІВ НА ПРОФЕСІЙНО-ДІЯЛЬНІСНЕ СЕРЕДОВИЩЕ БІБЛІОТЕКИ

Систематизовано негативні та шкідливі чинники професійно-діяльнісного середовища бібліотеки.

Ключові слова: бібліотека, професійно-діяльнісне середовище, чинники середовища, негативні та шкідливі чинники, умови праці.

Систематизированы вредные и опасные факторы профессионально-деятельностной среды.

Ключевые слова: библиотека, профессионально-деятельностная среда, факторы среды, вредные и опасные факторы, условия труда.